

Digitales Brandenburg

hosted by **Universitätsbibliothek Potsdam**

Ḥamishah ḥumshe Torah

‘im 3 targumim ... pe. Rashi, u-ferush Rashbam u-ferush Mikhlal yofi min
R. Shelomoh ben Melekh u-ferush Be’er reḥovot ‘al diḳduḳe Rashi ...
ve-Sefer ha-Ḥinukh me-Rabenu Aharon ha-Levi be-sof kol ḥeleḳ

Sefer Va-yiḳra

Shelomoh ben Yitṣḥaq

Frankfurt de-Oder, 544 [1783 oder 1784]

א

urn:nbn:de:kobv:517-vlib-9951

הקריב מנחת בכורים ליהוה אביב קלוי באש
 גרש ברמל תקריב את מנחת בכוריך :
 טו ונתת עליה שמן ושמת עליה לבנה
 מנחה הוא : טז והקטיר הכהן את-
 אזכרתה מנרשה ומשמנה על כל-לבנתה
 רביעי ג אשה ליהוה : פ א ואם-
 זבח שלמים קרבנו אם מן-הבקר הוא מקריב
 אם-זכר אם-נקבה תמים וקריבנו לפני יהוה :
 ב וסמך ידו על-ראש קרבנו ושחטו
 פתח אהל מועד וזרקו בני אהרן הכהנים
 את-הדם על-המזבח סביב : ג והקריב
 מנבח השלמים אשה ליהוה את-החלב
 המכסה את-הקרב ואת כל-החלב אשר
 על-הקרב : ד ואת שתי הכלית ואת-
 החלב אשר עלהן אשר על-הכסלים ואת-
 היתרת על-הקבד על-הכליות יסירנה :
 ה והקטירו אתו בני אהרן המזבחה
 על-העלה אשר על-העצים אשר-על-האש
 אשרה בית גיחם ליהוה : פ
 ו ואם-מן-הצאן קרבנו לזבח שלמים
 ליהוה זכר או נקבה תמים וקריבנו :
 ז אם-בשב הוא מקריב את-קרבנו והקריב
 אתו לפני יהוה : ח וסמך את-ידו על-
 ראש קרבנו ושחט אתו לפני אהל מועד
 ט וזרקו בני אהרן את-דמו על המזבח סביב :
 ט והקריב מנבח השלמים אשה ליהוה
 חלבו האליה תמימה לעמת העצה יסירנה
 ואת-החלב המכסה את-הקרב ואת כל-
 החלב

מנחת בכורך : טו ותתן עלה משחא
 ותשוי עלה לבונתא מנחתא היא : טז ונסק
 כהנא ות-אזכרתא מפרוכה וממשחא על
 כל-לבונתה קורבנא קדס-וי : א ואם-
 נכסת קודשיא קורבניה אם מן-תורי
 הוא מקריב אם-דכר אם נוקבא שלימ
 וקרבניה קדס-וי : ב ויסמוך ידו על-
 ראש קורבניה ויבסיגיה בתרע משכן ומנא
 ויזרקון בני אהרן כהנא ות-דמא על-
 מדבחא סחור-סחור : ג ויקריב מנכסת
 קודשיא קורבנא קדס-וי ות-תרבא דחפי
 ות-גנא ונת כל-תרבא דעל-גנא : ד ונת
 תרתין כולין ות-תרבא דעליהון דעל-
 גיססא ות-חצרא דעל-כבדא על כוליתא
 יצדינה : ה ויסקון יתיה בני-אהרן למדבחא
 על-עלתא דעל-אציא דעל-אישתא קורבן
 דמתקבל ברענא קדס-וי : ו ואם-מן-
 ענא קורבניה לנכסת קודשיא קדס-וי דכר
 או נוקבא שלימ וקרבניה : ז אם-אימר
 הוא מקריב ות קורבניה ויקרב יתיה קדס
 וי : ח ויסמוך ות-ידו על-ראש קורבניה
 ויבוס יתיה קדס משכן ומנא ויזרקון בני
 אהרן ית-דמיה על-מדבחא סחור סחור :
 ט ויקרב מנכסת קודשיא קורבנא קדס-
 וי תרביה אליתא שלמתא לקביל שדרתא
 יצדינה ות-תרבא דחפי ות-גנא ונת כל-
 תרבא

החלב אשר על הקרב : ואת שתי
הכלית ואת החלב אשר עלהן אשר ער-

תקרא דעל-גוא : וית-תרתין כולתין וית-
תקרא דיעליהון דעל-ניסמא וית-תקרא
דעל

יונתן בן עוזיאל

ירושלמי

קדם : מהתקב קלי כנורא קמת קלי אפירובין וגוי : טו ותתן עלה משה ויתא וגוי : טז וניסיק בתנא ית שבת
אדברתה מן פירובינא ומטוב משתא וגוי : א ואין נכסת וגוי : ב וניסמוך ית וימיה בתוקפא על ריש
קורבניה ויבסיניה טבחה בתרבע משבן וימנא וידרקון בני אהרן בהניא ית אדמא על מדקחא תזור תזור : ג ויקריב
מנכסת קודשיא קורבנא קדם : י ית פריסוקא ומקרא דחפי ית קריסא וית כל מקרא דעל קריסא : ד וית תרתין
כולתין וית מקרא דעליהון דעל פפלי וית תפרא דעל פכדא דעל כולתא ועדינא : ה וניסקון וימיה בני אהרן
למדקחא על עלתא דעל קיסין דעל אישתא קרבן דמתקביל ברעוא קדם : ו ואין מן ענא וגוי : ז אין אימר
וגוי : ח וניסמוך בתוקפא יד וימיה על ריש קורבניה ויכוס וימיה טבחה קדם משבן וימנא וידרקון בני אהרן ית
אדמיה על מדקחא תזור תזור : ט ויקריב מנכסת
קודשיא קרבנא קדם : י טוב שוקניה אלתא שלוקחא כל
קביל קקיתא ועביר וימיה ית פריסוקא ומקרא דחפי ית
קריסא וית כל מקרא דעל קריסא : י וית תרתין כולתין

רש"י

שהתנא למה ומלאה בקטין שלה ועל כן נקראים המזלות כרמל וכן (מלכים כד) כרמל כנקלונו : (א) שלמים . (ח"כ)
שמטילים שלום בעולם . דבר אחר שלמים שיש בהם שלום למוכח ולכהנים ולבעלים : (ג) ואת כל החלב וגו' . להביא חלב
שעל הקיבה דברי רבי ישמעאל ר"ח להביא חלב שעל הדקין (חולין פ"ג) : (ד) הכסלים . (פלאנק"ן בלע"ו) שהחלב שעל הכליות
כשהסתה חיה הוא כגובה הכסלים ונלמטה וזהו החלב שחת המתינים שקורין בלע"ו לוכני"לוט לזכר הנראה למעלה כגובה הכסלים
ובתחתיתו הכסר מוסהו : היותרת . הוא דופן האסך שקורין איברי"ש וכלשון ארמי חזרא דכבדא : על הכבד . שיטולטן
הכבד עמה מעט ומתקום אחר הוא אומר (ויקרא ח) ואת היותרת מן הכבד : על הכבד על הכליות . לכד מן הכבד ולכד מן
הכליות יסורנה לזו : (ה) על העולה . תלכד העולה למדנו שתקדים עולת תמיד לכל קרבן על המערכה : (ו) אם בשב .
לפי שיש באימורי הכסר מה שאין באימורי העו שהכסר אלימו קריבה לכך נחלקו לשתי פרשיות : (ח) וזרקו שתי מתנות סגן
ד' וע"הכלי הוא וזרק ואינו נותן באכבד אלא ספחת : (ט) חלבו . המוכר שבו ומהו והו האליה תמימה : לעמדת העצה .
למעלה

רשב"ם

טעון כרמים של גרומות : (א) שלמים . מאחר שאינו טעון עולה אינו כליל אלא לטעון שלמים . שמשמע לטעון נדר וזריך לשלם את
נדריו שהוא לטעון שלמים אויבא דינוכחו שפירש והולך ורבותיו פירשו לטעון שלום שהכל זכין כו אימוריו לנזיה חיה ושוק לכהנים בשל
כאלל לבעלים : (ד) היותרת . שמייתרונדל על הכבד : (ט) לעומת העלה . הכליות . נחמתיס פירשו כשפיעת חולין האין מפורין
אותו

מכלל יופי

ומפרא כרמל רך מלכלומר רך ומלא דבי רבי ישמעאל הגא
כרמל בר מלא כלומר שנמלאה השכולת ככר שהיא מלא
נוצה : (טו) (מגרשה) . כחברו :
ג (א) (שלמים) . נקרא כן זה הקרבן כי העולה כליל
ועורה לכהנים והחטאת והאשם הדרס והאמורים
למוכח וחזה ושוק לכהנים וכן שאר הבישר והעור . וחבה
שלמים הדרס והאמורים למוכח וחזה ושוק לכהנים ושאר
הבישר והעור לבעלים הנהזה חובה שלום בניהם כן
מפורש בספרא : (ד) (הכריות) . ידוע . ויש
עומרים כי נקראו כן כעכך שיש להטבח בהאות ד' משגל

מענין וגם כלהו נפשי : (אשר על הכסלים) . חסר ו'
ואשר על הכסלים והכסלים הם סמוך לכליות הנה המתנים
והם עיקרי הירכיים ודעת המתרגם שתרגם על גסמא רב
הצדדים והתרגום ישעיהם על צד האמנה על גסמין :
(ואת היותרת) . הוא הנקרא בלשון רבותינו ז"ל טרפשו ואמר
על הכבד ופירושו עם הכבד כי מעט מן הכבד היה נוטל עם
היותרת : (ו) (ואם מן הצאן) . כלל הבהמה הדקרה
הכבשים והעזים : (ז) (אם בשב) . נקרא כן כשרווא
בן שנה כי הגדול משנה וקרא איל : (ט) (לעבדת) .
לנכה

הכסלים ואת היתרת על הכבד על הכלית
 יסירנה : יא והקטירו הכהן המזבחה לחם
 אשה ליהוה : פ יב ואסגו קרבנו
 והקריבו לפני יהוה : יג וסמך אתידו
 על ראשו ושחט אתו לפני אהל מועד
 וזרקו בני אהרן אתדמו על המזבח סביב :
 יד והקריב ממנו קרבנו אשה ליהוה
 את החלב המכסה את הקרב ואת כר-
 החלב אשר על הקרב : טו ואת שתי
 הכלית ואת החלב אשר עלהן אשר על-
 הכסלים ואת היתרת על הכבד על הכלית
 יסירנה : טז והקטירם הכהן המזבחה
 לחם אשה לרית נחת כל חלב ליהוה :
 יז חקת עולם לדורותיכם בכל מושבתיכם
 כל חלב וכל דם לא תאכלו : פ

ד חמישי
 א וידבר יהוה אל משה לאמר :
 ב דבר אל בני ישראל לאמר נפש כי-
 תחטא בשגגה מכל מצות יהוה אשר לא
 תעשינה ועשה מאחת מהנה : ג אם
 הכהן המשיח יחטא לאשמת היגם והקריב
 על חטאתו אשר חטא פרו בן בקר חמים
 ליהוה לחטאת : ד והביא את הפר אל-
 פתח אהל מועד לפני יהוה וסמך אתידו
 על ראש הפר ושחט את הפר לפני יהוה :
 ה ולקח הכהן המשיח מדם הפר והביא
 אתו אל אהל מועד : ו וטבל הכהן את-
 אצבעו בדם והנה מן הדם שבע פעמים
 לפני יהוה את פני פרכת הקדש :

ונתן

דער כבדא על כוליתא יעדינה :
 יא ויסיקניה כהנא למדבחה לחים קורבנא
 קדם יי : יב ואס-מן בני עזא קורבניה
 ויקרביניה קדם יי : יג ויסמוך יתידיה
 על רישיה ויכוס יתיה קדם משכן זמנא
 ויזרקון בני אהרן ית דמיה על מדבחה
 סחור-סחור : יד ויקרב מניה קורבניה
 קורבנא קדם יי ית תרבא דחפי ית-ננא
 ונת כל תרבא דעל נוא : טו ונת תרתין
 מלגן וית תרבא די עליהון דעל גיססיה
 ונת חצנא דער כבדא על כוליתא יעדינה :
 טז ויסיקונין כהנא למדבחה לחים
 קורבנא לאתקבלא ברענא כל תרבא קדם-
 יי : יז קים עלם לדריכוון בכל מושבתיכוון
 כל תרבא וכל דמא לא תיכלוון : א ופליל
 יי עם משה למימר : ב מליל עם בני
 ישראל למימר אינש ארייחוב בשלו מכל
 פיקודיא דיי דלא כשרין לאתעבדא ויעבד
 מחד מנהון : ג אם כהנא רבא יחוב
 לחובת עמא ויקריב על חובתיה דחב תור
 ברו תורי שלים קדם יי לחטאתא :
 ד וייתי ית תורא לתרע משכן זמנא
 לקדם יי ויסמוך יתידיה על ריש תורא
 ויכוס ית תורא קדם יי : ה ויסב כהנא
 רבא מדמא דתורא וייתי יתיה למשכן זמנא :
 ו ויטבול כהנא ית אצבעיה בדמא וידי
 מן דמא שבע זימנין קדם יי קדם פרוכתא
 דקודשא